

Starptautiskā konference
NACIONĀLO KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRU ATVĒRŠANA
STARPTAUTISKAJĀM KVALIFIKĀCIJĀM

2014. gada 14. novembrī
Viesnīcā „Avalon Hotel”, 13. janvāra ielā 19, Rīgā

A. darba grupas diskusijas rezultāti

Darba grupu vadīja:

Jānis Vētra, *Augstākās izglītības padomes priekšsēdētājs*

Starptautisko kvalifikāciju lietošanas piemērus prezentēja:

- **Arnis Bankovičs**, *Latvijas Jūras akadēmijas jūras transporta departamenta direktors*
Latvijas Jūras akadēmijas pieredze
- **Īrisa Zvagule**, *Baltijas Datoru akadēmijas apmācības risinājumu nodaļas vadītāja*
IKT sektora speciālistu pieredze ar starptautisko sertifikāciju Latvijā

Dalībnieku komentāri un viedokļi

Jautājums diskusijai: vai starptautiskās kvalifikācijas jāiekļauj LKI?

- ECDL sertifikāta prasības jau ir iestrādātas vidējās izglītības programmā, tomēr sertifikāts netiek automātiski piešķirts katram absolventam.
- Termins „vispārīgā izglītība” un „vispārējā izglītība” jālieto precīzi, atbilstoši kontekstam.
- Būtiski “neskriet laikam pa priekšu”. Jānogaida, kamēr citās valstīs, kurām ir plašāka pieredze ar mūžizglītības kvalifikāciju attiecināšu uz EQF, notiks attiecīgie procesi, tad varēsīm pārņemt labāko pieredzi.
- Starptautiskās kvalifikācijas būtu vēlamas sasaitīt ar NKI, jo tad tās tiktu sakārtotas, atbilstoši noteiktiem līmeņiem un būtu skaidrs, kura līmeņa izglītības programmā attiecīgie starptautiskās kvalifikācijas elementi ir iekļaujami. Tas atvieglotu arī attiecīgās iepriekšējās pieredzes atzīšanu noteiktā līmenī.
- Iegūtās augstākās izglītības kvalifikācijas Bc, Mg un doktora grāds paliek uz mūžu, tomēr nozare nepārtraukti attīstās, tāpēc ir nepieciešami sertifikāti, kas apliecina prasmju papildināšanu un atjaunošanu. Jūrniecebā tas tiek panākts caur „Up-date” un „Refresher” kursiem, kā arī tiek ieviesti jauni kursi un tiek izdoti attiecīgi sertifikāti.
- Jūrniecebā kvalifikācijas automātiski jāiekļauj LKI, jo tās pastāv jau ļoti sen, turklāt jūrnieku profesionālās prasības ir nesaraujami saistītas ar konvencijas prasībām, kas nosaka iespēju strādāt šajā starptautiskajā profesijā.

Jautājums diskusijai: Vai šāda starptautiska kvalifikācija nesamazina iespējas tapt nodarbinātam ārpus noteiktās nozares?

- Jūrniecebā AII izsniedz nacionālos diplomus par augstāko izglītību, kuri norāda uz izglītības līmeni un tie tiek izmantoti, iekārtojoties darbā citās nozarēs, izvērtējot iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences. Arī pašā jūrniecebā, iekārtojoties krasta darbā, tiek prasīts gan izglītības diploms, gan profesionālo kvalifikāciju apliecinošs sertifikāts. Lai iekārtotos darbā starptautiskā kuģošanā, AII izsniegts diploms netiek prasīts, bet ir vajadzīgs attiecīgā līmeņa profesionālo kvalifikāciju apliecinošs sertifikāts (COC – Certificate of Competency).
- Diplomus, kuri nepieder nevienai valstij, nevar atzīt pēc Lisabonas konvencijas, jo neviena valsts attiecīgo programmu nav akreditējusi un tā nav iekļauta kādā NKI.

- Personāla iepirkumos bieži norāda izglītības līmeni, kas neatspoguļo starptautiskās kvalifikācijas.
- ES bieži dara dubultu darbu, kas sarežģī sistēmu, jo vēlas izveidot sistēmu tur, kur tā jau pastāv, piemēram, attiecībā uz jūrniecību ES ir izdota direktīva, kas lielā mērā kopē starptautisko konvenciju (STCW).
- Problēmas ar aiziešanu strādāt jomā, kas atšķiras no iegūtās izglītības kvalifikācijas sākas tad, kad ir vēlme atgriezties, jo pēc ilga laika tiek zaudētas iemaņas, īpaši jūrniecības nozarē.
- Lai atgrieztos jūrnieka profesijā, būtu vēlams, ka tiek izzieta pusgada prakse un nokārtoti eksāmeni vienu pakāpi zemākiem pienākumiem.
- Starptautiskie sertifikāti Baltijas Datoru Akadēmijas gadījumā nav saistīti ar Latviju, jo tos izstrādā kāda starptautiska kompānija, bet šeit tiek nodrošināta zināšanu pārbaudes procesa īstenošana.
- Vienīgi, kas vairumā gadījumu atzīst starptautiskās kvalifikācijas ir darba devēji, nevis noteikta valsts. Taču jūrniecībā noteikti tā nav – starptautiskās kvalifikācijas tiek atzītas valstu līmenī.
- Nebūtu korekti prasīt no cilvēka, kurš ieguvis labu starptautisko kvalifikāciju, arī obligātu augstāko izglītību attiecīgās kompetences jomā.
- Latvijā būvniecības nozarē vēl joprojām nozīmīgu lomu ieņem PSRS laikā piešķirtās kategorijas, kas norāda uz to, ka darba tirgū lielu nozīmi var ieņemt arī neformālas “kvalifikācijas”.

Jautājums diskusijai: kāda ir resertifikācijas nozīme starptautiskajās kvalifikācijās un kādai tai vajadzētu būt?

- Iespējams, nepieciešams tiešsaistes instruments, ar kura palīdzību ir iespējams identificēt noteiktu prasmju aktualitāti, ko pierāda dažādas aktivitātes, ko šajā reģistrā fiksē un kas tiek akumulētas noteiktā laika periodā.
- Bet, iespējams, ir nepieciešams arī regulārs eksāmens, kas novērtē attiecīgā cilvēka prasmes.
- „Nopietnām” kvalifikācijām ir nepieciešama resertifikācija.
- Jūrniekiem reizi 5 gados ir kompetences uzturēšanas kursi, kā arī ik pēc 5 gadiem ir atkārtoti jāiegūst visi nozīmīgākie sertifikāti (eksāmens var nebūt obligāts).
- 1% no Latvijas darba spējīgajiem strādā jūrniecības nozarē.
- Latvijas Jūrnieku Reģistrs tiek akreditēts no IMO puses ik pa 5 gadiem.
- Krievu valodas zināšanas sabiedrībā zūd, nevar uzskatīt par atbilstošu prasmju novērtējumu to, kas piešķirts pirms ilga laika, absolvējot, piemēram, vidusskolu.
- Nozīmīgi ir kvalitātes kritēriji, apgūstot valodu – cik stundas tiek veltīts tam un vai uz vispārīgās bāzes ir jāveido profesionālā bāze.
- Ir izstrādāti valodas zināšanu minimumi medmāsām, kā arī ir “Railway portfolio”.

Jautājums ekspertiem: kāpēc valodu kvalifikācijas tiek izslēgtas no pētījumiem par starptautiskajām kvalifikācijām?

- Netiek iekļautas valodu kvalifikācijas, jo tas ir ļoti sarežģīti.
- Šobrīd koncentrējas uz sektorālajām kvalifikācijām.
- IMO kā obligātā jūrniecības valoda ir noteikta angļu valoda un izveidots attiecīgs valodas standarts, kas ir piesaistīts jau esošajam IMO standartam.
- Ir projekts, kas šo ideju mēģina īstenot (SeaTALK) – ziņojums būs 2015. gadā.

Secinājumi

Diskusijā dalībnieki norādīja, ka būtu vēlams attiecināt starptautiskās kvalifikācijas uz EQF/Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru, jo tas atvieglotu to iespējamo integrāciju noteikta un

atbilstoša līmeņa formālās izglītības programmās. Šāds solis arī palīdzētu saprast, kāda līmeņa zināšanas attiecīgajam cilvēkam piemīt, tādējādi palielinot viņa konkurētspēju darba tirgū.

Tika secināts, ka “derīguma termiņš” starptautiskās kvalifikācijas apliecināšanai rada būtiskas grūtības tos automātiski iekļaut formālās izglītības kvalifikāciju sistēmā.

Diskusijā tika apliecināts, ka būtu vērtīgi adaptēt starptautiskos standartus un to noteiktos mācīšanās rezultātus arī Latvijas formālajā izglītībā, jo tas ļautu veiksmīgāk izsekot katras nozares attīstībai.

Ir novērojama dažāda situācija attiecībā uz resertifikācijas jautājumu starptautiskajām kvalifikācijām, jo tiek piemērots gan resertifikācijas eksāmens, gan arī akumulējoša metode, kā arī ir gadījumi, kad nav nepieciešama resertifikācija. No šīm atšķirībām dažādos sektoros būs grūti izbēgt.